

17-й випуск щотижневого дайджесту про вплив виходу іноземних компаній на економіку РФ

Підготовлено командою KSE Institute та членами Ради Директорів KSE за підтримки Міжнародного фонду "Відродження"; 29.08-04.09.2022

На початку російського вторгнення в Україну KSE Institute запустив аналітичний проєкт, який отримав назву "Самосанкції" (або SelfSanctions), спрямований на збір даних про іноземні компанії, які працюють на російському ринку та обмежують або припиняють свою діяльність. Експертиза даних була проведена спільно з фахівцями/спеціалістами Мінекономіки, МЗС та Мінцифри. База даних KSE Institute частково наповнена з бази даних Єльської школи менеджменту та інших відкритих джерел. База даних містить багато різноманітної інформації, ми збираємо щоденну статистику щодо зміни статусу іноземних компаній, що працюють/працювали на російському ринку та обмежують чи припиняють свою діяльність. Також ми створили Telegram-бот https://t.me/exit_ru_bot для відстеження/моніторингу новин про пріоритетні іноземні компанії (охоплення 1, 2, 3 або 7 днів моніторингу) і проводимо регулярний аналіз зміни курсів акцій і капіталізації материнських груп компаній, які мають або мали бізнес в Росії. База KSE частково базується на даних з бази [Yale's School of Management](#), сайтів [epravda.com.ua](#), [squeezingputin.com](#), [leave-russia.org](#) та інших відкритих джерел. Дані верифікуються KSE і компаніям призначається додатковий статус KSE. Дані щодо акцій взяті з Google і Yahoo Finance. Водночас база KSE є найбільш повною та вичерпною і містить на ~40% більше інформації, ніж пріоритетні іноземні компанії (охоплення баз даних, оскільки вона також містить дані про кількість персоналу, доходи, капітал та інші фінансові показники, збирає останні оновлення та зміни у статусах, посилання на використані джерела, щоденні оновлення з telegram-бота тощо.

KSE Institute радий повідомити, що [завершено процес об'єднання](#) з проєктом [leave-russia.org](#), розробленим командою волонтерів.

ЗНІМОК З БАЗИ ДАНИХ KSE на 04.09.2022

Кількість компаній, які **продовжують діяльність у Росії** (Статус KSE "залишаються"¹) – **1 165 (+21² за тиждень)**
Кількість компаній, які **скоротили поточні операції та призупинили нові інвестиції** (статус KSE "вичікують") – **497 (0 за тиждень)**
Кількість компаній, які **згорнули російські операції** (статус KSE "виходять") – **1 143 (+1 за тиждень)**
Кількість компаній, які **завершили вихід з РФ** (статус KSE "вийшли") – **50 (0 за тиждень)**

Станом на 04 вересня ми ідентифікували близько **2 855 компаній, організацій і їх брендів з 83 країн та 56 галузей** і їхню позицію щодо роботи на ринку РФ, близько 40% з них публічні. Для ~1 300 публічних груп компаній ми також ідентифікували (за можливості) їхній операційний бізнес в РФ (наявність контрольної частки в юридичній особі) та оновили дані за 2021 рік, що дало змогу підрахувати вартість інвестованого в країні капіталу (близько **137,6 млрд дол США**), локальну виручку (на загальну суму **294,6 млрд дол США**), локальні активи (на загальну суму **217,2 млрд дол США**), а також персонал (близько **1,246 млн осіб**). **1 690 іноземних компаній** вже скоротили, призупинили або припинили свою діяльність в Росії. Також, ми додали інформацію про **50 компаній, які завершили продаж свого бізнесу в Росії** на базі зібраної з офіційних реєстрів інформації.

Як видно з таблиць нижче, станом на 04/09/2022 компанії, які вже повністю вийшли з РФ, мали **205,9 тис чол персоналу, \$19,3 млрд річного доходу та \$7,8 млрд капіталу**; компанії, які оголосили про повний вихід з Росії, мали **171,3 тис чол персоналу, \$37,6 млрд річного доходу та \$21,0 млрд капіталу**; компанії, які призупинили свою діяльність на російському ринку, мали **172 тис чол персоналу, річний дохід у розмірі \$65,0 млрд і \$31,0 млрд капіталу**.

ТОП-10 країн і галузей за кількістю компаній з бази KSE

Країна штаб-квартири	Кількість компаній
США	664
Германія	351
Великобританія	245
Франція	157
Японія	154
Швейцарія	135
Китай	102
Італія	98
Нідерланди	89
Фінляндія	84

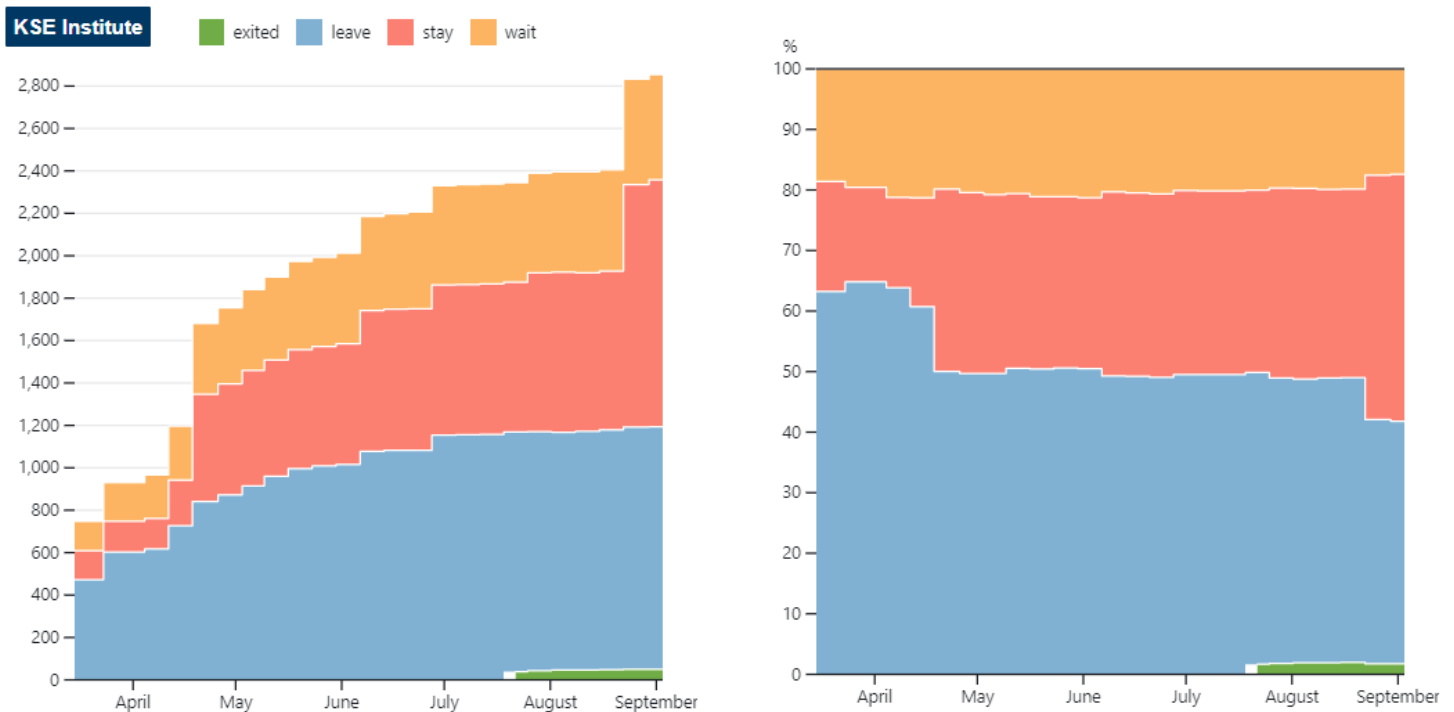
Галузь	Кількість компаній
FMCG/споживчі товари	296
Фінанси та платежі	188
ІТ	177
Промислове обладнання	161
Фарма, охорона здоров'я	149
Енергетика, нафта і газ	148
Електроніка	145
Автомобілебудування	144
Їжа та напої	121
Виробництво	108

¹ - KSE status "leave" або "виходять" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що повністю завершують роботу в Росії або компанії, що офіційно повідомили що вони тимчасово скорочують операції в РФ
- KSE status "wait" або "вичікують" - Компанії, які опублікували на офіційному сайті компанії (або їхній реліз з'явився в іноземному виданні як FT, NYT тощо) що вони скорочують лише частину бізнес операцій, продовжуючи роботу по іншим операціям або компанії, які повідомили що відкладають майбутні інвестиції/розробки/маркетинг, при цьому продовжують свою основну діяльність
- KSE status "stay" або "залишаються" - Компанії, що ігнорують вимоги до виходу/скорочення діяльності в Росії, також компанії, які офіційно заявили, що залишаються в Росії або новин про їх вихід не було знайдено
- KSE status "exited" або "вийшли" - Компанії, які продали свій бізнес/активи або свою частку бізнесу місцевому партнеру та залишили ринок
² Компанії, які мігрували з статусу «не визначено» в «залишаються» на основі наявних фінансових даних

Наведена нижче таблиця базується на даних, доступних для ~1 300 ТОП публічних компаній (що працюють / працювали в РФ)³:

KSE Institute	Статус, присвоєний KSE	Кількість персоналу	Дохід, млн дол	Капітал, млн дол	Активи, млн дол
	вийшли	205 873	19 289	7 811	23 950
	виходять, в т.ч.:	343 261	102 527	52 013	51 481
	намір про повний вихід	171 272	37 550	21 024	23 005
	призупинення операцій	171 989	64 977	30 989	28 476
	вчікують	385 725	106 177	48 976	74 272
	залишаються	311 445	66 639	28 766	67 528
	Всього	1 246 304	294 632	137 566	217 231

Якщо з початку російського вторгнення в Україну відсоток компаній, які згортають операції в РФ, різко зростав до середини березня, то протягом останнього місяця співвідношення тих, хто йде чи залишається, практично не змінюється, хоча ми все ще бачимо періодичне зростання частки тих компаній, які залишаються на ринку РФ. Тим не менше, близько 40,0% компаній вже заявили про вихід з ринку РФ, але 40,8% все ще залишаються присутніми в країні, 17,4% вчікують і лише 1,8% здійснили повний вихід⁴.

Більше інфографіки і аналітики у спеціальному розділі за посиланням <https://leave-russia.org/uk/bi-analytics>

³ Станом на 19/06/2022 ми оновили базу даних розширеною інформацією по ~+400 новим компаніям, а станом на 28/08/2022 ми оновили дані для ще 422 компаній даними по персоналу, доходу, капіталу та активам за 2021 рік. Також, ми почали додатково відстежувати, чи компанії просто заявляли чи дійсно здійснювали якісь дії щодо виходу з країни (наразі ми спостерігаємо дуже малу кількість таких компаній). Поки що ми знайшли інформацію лише про декілька компаній, які почали продавати свій бізнес в Росії. Навіть для більшості з них – це лише намір або вони тільки почали процес продажу. Все інше – переважно заяви чи якісь попередні кроки. Зібрана інформація вже доступна і систематизована у вигляді нового статусу KSE "вийшли".

⁴ 24 липня 2022 року ми ввели новий статус «вийшли», який відображає дії компаній щодо завершення виходу з російського ринку. Статус ґрунтується на даних з ЄГРЮЛ Росії та додатковому аналізі, такому як оголошення компаній і публікації в ЗМІ про діяльність компаній. У той же час, діяльність компаній може бути складно відстежити, і їх можна пропустити в аналізі, особливо для компаній, які мало висвітлюються в ЗМІ. Закликаємо наших читачів повідомляти нам, якщо вони знайомі з діями компаній, які суперечать їхнім заявам про вихід, через [форму зворотного зв'язку](https://leave-russia.org/) на сайті <https://leave-russia.org/>.

ТИЖНЕВИЙ ФОКУС: ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну, західні компанії почали обмежувати свою діяльність у Росії та виходити з російського ринку. Наприкінці березня Росія, щоб згладити вплив санкцій та виходу компаній, Росія дозволила так званий паралельний імпорту. Це означає, що тепер на територію Росії можна ввозити товари без дозволу їх виробника, тоді як зазвичай така практика є забороненою.

У своєму наказі від 19.04.2022 N 1532⁵ Міністерство промисловості і торгівлі РФ затвердило список товарів дозволених для паралельного імпорту. До списку увійшли, такі товари як чорні метали, неорганічні сполуки, медичне та інше обладнання, кораблі, запчастини, необхідні для залізниць і автокомпоненти, але також споживчі товари, такі як електроніка та побутова техніка, одяг, взуття та косметика. Зокрема серед брендів зазначених у наказі були зазначені **Apple, Samsung, Hewlett Packard, ASUS, Cisco, Dell, Microsoft, Mercedes-Benz, General Motors** та інші.

Товари ввозять як напряму в Росію, так і через «дружні» до РФ країни чи країни Євразійського економічного союзу - Вірменію, Киргизію, Казахстан, Туреччину, ОАЕ тощо. З квітня Росія перестала оприлюднювати статистику зовнішньої торгівлі. За озвученою статистикою паралельний імпорту у травні-липні до 6 млрд доларів США, а за прогнозом до кінця року досягне 16 млрд доларів США, що складе 4% від імпорту 2021 року⁶.

Власники брендів не можуть контролювати продаж всіх своїх товарів, тому зупинити паралельний імпорту власник бренду не може. Наприклад, **MicroTik**, латвійський виробник мережевого обладнання, після початку військової агресії проти України зупинив постачання своїх товарів до РФ⁷. Але вже у травні продажі обладнання MicroTik в РФ почали відновлюватися. Представник компанії навіть не зняв із сайту сертифікату офіційного посередника компанії⁸. З іншого боку, є окремі повідомлення, що деякі компанії сприяють паралельному імпорту після свого виходу і шукають шляхи повернення на ринок. Зокрема **Samsung** все ще наймає людей у Росії та, як повідомляється, створює шляхи для паралельного імпорту⁹.

Але не все так просто з паралельним імпортом. Недоліками паралельного імпорту є відсутність гарантійного обслуговування та зростання цін. Ціни зростають через дорожчу логістику, а також через різноманітні документи, якими більше не займається офіційний представник. Для неофіційних представників це займає більше часу та часто викликає багато труднощів, а часом є навіть не можливо. Везуть паралельним імпортом зазвичай обмежену лінійку товарів, які найбільше продаються або є найбільш прибутковими, такими, як наприклад, найдорожчі моделі телефонів.

Чим вищі технічні бар'єри, тим складніше ввозити товари. Прикладом тут можуть стати автомобілі. Незважаючи на дозвіл, паралельний імпорту залишається слабким. Ринок опустився до рекордно низьких за останні 20 років показників, імпорту нових автомобілів більш ніж на 80% складається з машин китайських та корейських марок¹⁰. Справа в тому що імпорту автомобілів ускладнений нормами Технічного регламенту Митного союзу "Про безпеку колісних транспортних засобів". Зокрема юридичні особи не могли отримати схвалення типу транспортного засобу від виробника при ввезенні партії нових машин. Ввозити машини, офіційно імпортовані до країн Євразійського економічного союзу також не мало сенсу, бо експлуатувати їх на території Росії не дозволено. Відповідно, імпорту був надзвичайно обмежений. Втім, з часом, схвалення типу транспортного засобу від виробника спростили¹¹. Відповідно, ми бачимо, що, за необхідності, обмеження щодо паралельного імпорту поступово вирішуються.

В деяких випадках, завозять навіть товари, які не дозволені паралельним імпортом. Наприклад, на полицях супермаркетів можна зустріти **Coca-Cola**, вироблену у Польщі¹² або США¹³.

Паралельний імпорту таки дозволяє обходити деякі санкції та зменшити вплив виходу компаній з ринку РФ. Виробникам товарів зупинити паралельний імпорту не можливо, а окремі компанії навіть зацікавлені в ньому. Існує також і багато перешкод для сірого імпорту, які з часом за необхідності все ж можуть бути вирішені.

⁵ Наказ Міністерства промисловості і торгівлі РФ від 19.04.2022 N 1532 «Про затвердження переліку товарів (груп товарів), щодо яких не застосовуються положення підпункту 6 статті 1359 та статті 1487 Цивільного кодексу Російської Федерації за умови запровадження зазначених товарів (груп товарів) в оборот за межами території Російської Федерації правласниками (патентовласниками), а також за їх згодою».

<https://www.advokat-kk.ru/2022/04/parallelnyy-import.html>

⁶ <https://www.reuters.com/markets/europe/russias-2022-parallel-imports-reach-4-2021-overall-imports-2022-08-15/>

⁷ https://twitter.com/mikrotik_com/status/1500806788727386114

⁸ <https://mikrotik.ru/>

⁹ <https://ukranews.com/en/news/871297-sanctions-futile-samsung-continues-to-work-in-rf-media>

¹⁰ <https://www.vedomosti.ru/auto/articles/2022/08/17/936477-parallel-nii-import-legkovushek>

¹¹ https://www.autostat.ru/editorial_column/52155/

¹² <https://mobile.twitter.com/amenka/status/1556333267703447552>

¹³ <https://www.reuters.com/markets/europe/coca-cola-mcdonalds-left-russia-their-brands-stayed-behind-2022-08-17/>

Ви також можете внести свій внесок, поширивши статус компанії з закликом до виходу з Росії в соцмережах прямо з карток компаній на сайті <https://leave-russia.org/>.

Що нового відбулось минулого тижня – ключові новини з щоденного моніторингу KSE (оновлення щотижня)¹⁴

29.08.2022

***Logitech** (Швейцарія, Електроніка) Статус за KSE - *виходить*

Logitech йде з російського ринку і звільняє всіх співробітників. Інсайдерські джерела з Росії.

<https://www.rbc.ua/ukr/news/logitech-uhodit-rossiyskogo-rynka-uvolnyaet-1661764465.html>

***Ericsson** (Швеція, ІТ) Статус за KSE - *виходить*

Протягом найближчих місяців компанія Ericsson поступово згорне бізнес в Росії

<https://www.reuters.com/business/media-telecom/ericsson-wind-down-business-activities-russia-over-coming-months-2022-08-29/>

30.08.2022

***Nokian Tyres** (Фінляндія, Автомобілебудування) Статус за KSE - *виходить*

Nokian Tyres виставила на продаж свій завод у Росії. Це її основне підприємство

<https://biz.liga.net/all/all/novosti/nokian-tyres-vystavila-na-prodaju-svoy-zavod-v-rossii-eto-ee-osnovnoe-predpriyatie>

***ExxonMobil** (США, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *вичікують*

Еххон загострює суперечку з Росією через заборону виходу з гігантського нафтового проекту

https://www.wsj.com/articles/exxon-escalates-dispute-with-russia-over-barred-exit-from-giant-oil-project-11661851802?mod=latest_headlines

31.08.2022

***VR Group** (Фінляндія, Логістика, транспорт) Статус за KSE - *вичікують*

Фінська державна залізнична компанія VR Group списала всі поїзди Allegro, що курсують між Санкт-Петербургом і Гельсінкі.

Компанія списала весь рухомий склад і запчастини для Allegro на загальну суму 45,4 млн євро. VR Group також почала переговори про продаж дочірніх компаній, пов'язаних з вантажними перевезеннями у східному напрямку.

<https://www.sttinfo.fi/announcement?publisherId=69819374&announcementId=2757&lang=fi>

***Riol Chemie GmbH** (Німеччина, Хімічна промисловість) Статус за KSE - *залишаються*

Хімічна компанія знаходиться в центрі розслідування прокуратури, яка підозрює, що керівники фірми експортували токсичні речовини та спеціальні лабораторні матеріали до Росії у понад 30 випадках за останні три з половиною роки без отримання необхідних дозволів.

<https://www.tagesschau.de/investigativ/ndr-wdr/durchsuchung-dual-use-103.html>

01.09.2022

***Infineon** (Німеччина, ІТ) Статус за KSE - *виходить*

Німеччина припинила постачання чіпів для російських паспортів

<https://news.am/eng/news/718130.html>

02.09.2022

***Equinor** (Норвегія, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *виходить*

Equinor завершує процес виходу з Росії

<https://www.equinor.com/news/20220902-completes-exit-process-from-russia>

***Carlsberg Group** (Данія, Алкоголь та тютюн) Статус за KSE - *виходить*

Пивоварна компанія Carlsberg Group опублікувала фінансовий звіт за перше півріччя 2022 року. Загалом зафіксовано органічне зростання обсягів на 8,9%. Водночас у регіоні Центральної та Східної Європи, до якого входить Україна, приріст становить 0,3%.

<https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/18/690568/>

***UnionPay** (Китай, Фінанси та платежі) Статус за KSE - *вичікують*

Найбільша платіжна система UnionPay обмежила роботу з підсанкційними російськими банками.

<https://biz.nv.ua/ukr/finance/unionpay-obmeznila-robotu-z-rosiyskimi-bankami-novini-rosiji-50267281.html>

***Air Liquide** (Франція, Енергетика, нафта та газ) Статус за KSE - *виходить*

Намір вийти з Росії - підписав Меморандум про взаєморозуміння з місцевою командою керівництва щодо перенесення своєї діяльності в Росію в рамках викупу менеджментом

<https://www.airliquide.com/group/press-releases-news/2022-09-02/air-liquide-announces-its-plan-disengage-russia>

***Petro Welt Technologies** (Австрія, Енергетика нафта та газ) Статус за KSE - *виходить*

PeWeTe продала та передала свої частки участі, прямо чи опосередковано у своїй участі в Росії, російській компанії, яка належить групі російських топ-менеджерів Petro Welt Group.

https://www.pewete.com/wp-content/uploads/2022/09/PeWeTe_AG_Press_Release_Russian-assets_2022-1.pdf

03.09.2022

***AV Electrolux** (Швеція, Електроніка) Статус за KSE - *виходить*

Вирішили вийти з Росії та передати бізнес місцевому менеджменту через продаж своєї російської дочірньої компанії.

¹⁴ Нещодавно, на сайт проекту <https://leave-russia.org/> був доданий новий розділ "**Новини компаній**", слідкуйте за щоденними оновленнями прямо на сайті

<https://www.electroluxgroup.com/en/electrolux-has-decided-to-exit-russia-34511/>

*Huhtamaki (Фінляндія, Товари широкого вжитку) Статус за КСЕ - *виходить*

Продали свій бізнес в Росії холдинговій компанії Espretina Ltd, яка належить Олександрю Говору та Юрію Кушнерову за 151 мільйон євро.

<https://www.huhtamaki.com/en/media/media/press-release/2022/huhtamaki-divests-its-operations-in-russia/>

<https://www.reuters.com/markets/deals/finlands-huhtamaki-sells-russia-business-151-mln-2022-09-02/>

Отримуйте більше деталей на щоденній основі

[Telegram bot KSE по моніторингу новин @exit_ru_bot](#)

[Твіттер проекту SelfSanctions](#)

[Сайт leave-russia.org](#)

[ВІ аналітика @ Leave-russia.org](#)

[Новини компаній @ Leave-russia.org](#)

[Твіттер сайту leave-russia.org](#)

[Підтримати проект через Patreon](#)